SAKSAMAA

Metsade iseloomustus ja metsatüübid – Saksamaa

Saksamaa kuulub valdavalt parasvöötmesse. Geograafiliselt jaguneb Saksamaa Põhja-Saksa madalikuks, madalaks mäestikuks, Alpide eelmäestikuks ja Alpideks. Nende tingimuste tõttu on Saksamaal mitmekesine looduslik metsastruktuur. Algupäraselt on siin lehtmetsad ja segametsad ja mägipiirkondades okasmetsad. Inimtegevuse tulemusena on rikkumata looduse ala märkimisväärselt muutunud. Metsa on alati kasutatud ressursina (näiteks ehitusmaterjalina ja kütusena) ja seetõttu arenesid välja tüüpilised kultuur- ja tulundusmetsad.

Vaade Berliinist 10 km kirde poole

Praegusel hetkel on Saksamaa Euroopas väga metsarikas riik. Kokku on metsa pindala 11,1 milj hektarit. Seega on ligikaudu 31 % Saksamaa kogupindalast metsa all.

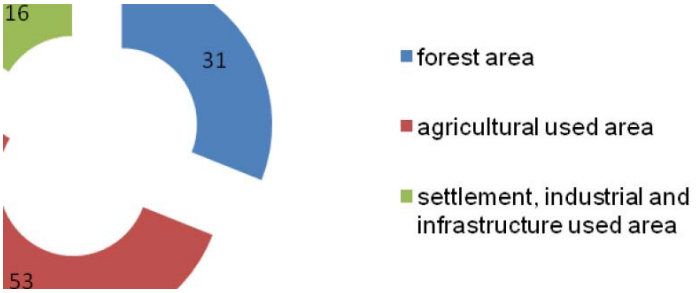

Metsaalade jaotumine %

- *metsaalad*
- *põllumajandusalad*
- *asustatud, tööstuse ja infrastruktuuri alad*

Metsaaladest, mis moodustavad riigi kogupindalast 31 %, on 2/3 okasmetsad ja 1/3 lehtmetsad.

Tüüpiline pilt okasmetsast ja lehtmetsast

Saksamaal on metsi majandatud säästva majandamise põhimõtte järgi juba üle 200 aasta. Metsa säästev majandamine mõjutab metsastruktuuri vähe – see mõjutab looduslikku struktuuri pigem positiivselt. Säästvuse põhimõte sisaldub föderaalseaduses metsade kohta ja metsaseaduses. Säästvuse põhimõtte algataja oli Hans Carl von Carlowitz. Oma raamatus "Sylvicultura oeconomica“ (1713) esitas ta nõude, et metsavarumine peaks olema metsa kasvamisega otseses tasakaalus. See tähendab, et raiuda võid nii palju, kui asemele kasvatad. See nõue kehtib tänaseni.

Tüüpiline talvine vaade Waren an der Müritz'is, Saksamaal

Kodumaised ja haruldased looma- ja taimeliigid metsas – Saksamaa

Algupärane metsataimestik – lehtmets – moodustas peaaegu 80 % metsade kogupindalast. Iseloomulik puuliik oli pöök.

Tänapäeval võib Saksamaa metsaalad jaotada järgmiselt:

1. Põhja-Saksamaal on rikkalikult mände
2. Saksamaa mäestiku piirkonnas on rikkalikult lehtpuid
3. Lõuna-Saksamaal on rikkalikult kuuski
4. Saksamaa rannikuala

Mäestikupiirkond Kölnist lõuna pool

Tänapäeval võib Saksamaal leida 71 liiki puid. Peamised puuliigid on harilik mänd *(Pinus sylvestris)*, harilik kuusk *(Picea abies),* harilik pöök *(Fagus sylvatica)* ja tamm *(Quercus ssp.)*.

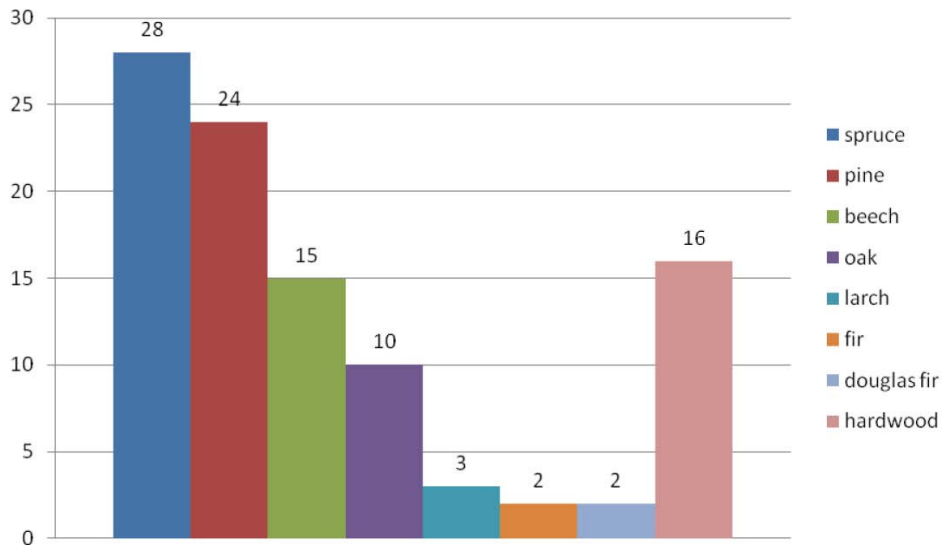

kuusk, mänd, pöök, tamm, lehis, nulg, ebatsuuga, lehtpuud

Puuliikide jaotus Saksamaal % (2006)

Saksamaal on metsandus toiminud juba 30 aastat metsa looduslähedase majandamise põhimõtte järgi. Selle tulemusena on Saksamaa metsa pilt muutunud ja järk-järgult on okasmetsarikkaid alasid muudetud ning ka edaspidi muudetakse segametsadeks.

Tänapäeval on lehtmetsade ja segametsade osakaal 39 %.

Kuid missugune on Saksamaa metsa tulevik? Globaalne soojenemine, eriti aasta keskmise temperatuuri tõus, mõjutab ka metsaökosüsteeme. Saja aasta pärast kasvab metsas lehtpuid rohkem kui okaspuid.

Väga haruldased on mittepärismaised puuliigid, nagu ebatsuuga, Jaapani lehis, punane tamm, robiinia. Mittepärismaised liigid moodustavad 4 % Saksamaa metsaaladest.

Eriline traditsioon on Aasta Puu valimine. Igal aastal valitakse üks puu. Juba 20 aastat reklaamib sihtasutus "BAUM DES JAHRES – Dr. Silvius Wodarz Stiftung" igal aastal üht puud. Eesmärk on suurendada Saksamaa elanikkonna teadlikkust valitud puu kohta. Aasta Puu 2011.a oli vahtralehine pihlakas *(Sorbus torminalis)*.

Saarmas Schorfheides, Saksamaal

Tänapäeval elavad Saksamaa lehtmetsades imetajatest nugised, kabehirved, punahirved, metssead, ilvesed, rebased, koprad ja saarmad. Alates 1998.a on Lausitzis nähtud hunte. Sellest ajast on 5 hundikarja (kokku umbes 25-50 hunti) ja üks hundipaar registreeritud Lausitzis (Saksimaa) ja üks hundikari ja üks hundipaar Lausitzis (Brandenburgis).

Looduskaitse vormid, näiteks rahvuspargid ja Natura 2000 alad – Saksamaa

Baieri metsa rahvuspark asutati 1970.a ja oli esimene rahvuspark Saksamaal. Praegu on meil 14 rahvusparki Saksamaa põneval loodusmaastikul (vt alltoodud joonist). Eriti atraktiivne on liustikutekkeline lamm Unteres Odertal rahvuspargis Saksamaa ja Poola piiril.

Rahvuspargid Saksamaal (rohelised alad) (Lencer, 2008)

Kõigi rahvusparkide pindala kokku on 194 182 ha (ca 0,54 % liitriigi territooriumist). Aastal 2004 on Saksamaa lääneosas kaks uut piirkonda nimetatud rahvuspargiks. Eifeli rahvuspargis ja Kellerwald-Edersee rahvuspargis on peamiselt metsaökosüsteemid, mis ei olnud Saksamaa rahvusparkide hulgas seni piisavalt esindatud.

Saksamaa metsaaladest (11,1 milj hektarit) 5 % on looduskaitsealad. Looduskaitseala tähistaval sildil on must öökull kollasel taustal. Selle sildi lõi Ida-Saksa looduskaitsja Kurt Kretschmann 1950.a. Muide Schorfheide on üks suurimaid ühendatud metsaalasid Saksamaa idaosas, Berliinist umbes 65 km kaugusel.

Natura 2000 on üle-euroopaline looduskaitsealade võrgustik. Selle eesmärk on kaitsta looduslikke ja poollooduslikke elupaiku ja samuti loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liike. Selle aluseks on 1992.a vastuvõetud nn elupaikade direktiiv e. FFH-direktiiv. Lühend FFH tähistab faunat (loomastikku), floorat (taimestikku) ja habitaati (teatud liigi elupaika v kasvukohta).

Iga liikmesriik peab määrama alad, mis on ohustatud elupaikade ja liikide jaoks olulised. Natura 2000 seadustati Saksamaal 1998.a. Saksamaal on seni teatatud 4 621 Natura-ala, mis laiuvad kolmes biogeograafilises piirkonnas (Alpide, Atlandi ja kontinentaalses piirkonnas).

Sammal surnud puul Eberswalde lähedal Saksamaal

Metsakorraldus – Saksamaa

Saksamaa föderaalseadus ja metsaseadus tagavad metsade säästva ökoloogilise, majandusliku ja sotsiaalse toimimise. Saksamaa metsaala jaguneb riigimetsaks, ühiskondlikuks (kohalike omavalitsuste, riigi ja organisatsioonide) metsaks ja erametsaks.

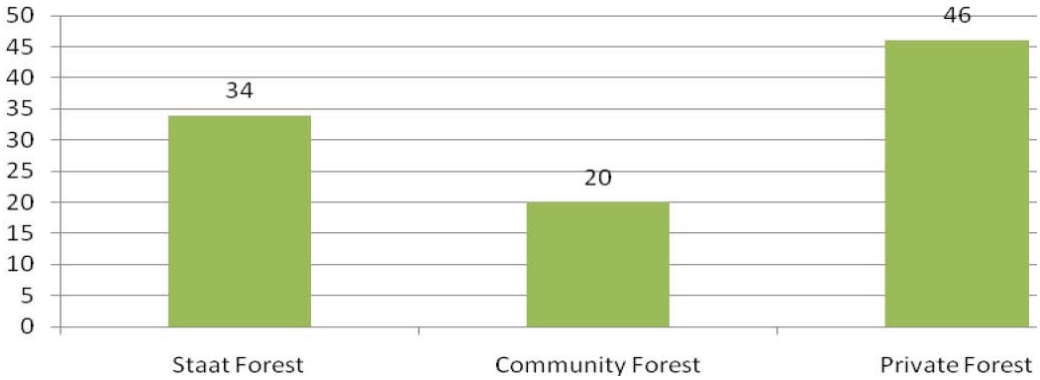

Riigimets, ühiskondlik mets, eramets. Metsade jaotus Saksamaal protsentides (2004)

Aastal 2009 oli aastane raiemaht Saksamaal üle 48 miljoni m^3 (kooreta) ja puidutarbimine inimese kohta 1,15 m^3.

Enamikus liidumaades on riigimets jagatud regionaalseteks metsaametiteks. Metsaametid koosnevad üksikutest metskondadest suurusega 1500 kuni 3000 hektarit. Metskondi juhivad metsaülemad. Metsaametite põhiülesanded on vara haldamine ja metsade majandamise majanduslikud küljed. Nende ülesannete hulka kuulub puidutootmine ja samuti puit- ja mittepuittoodete varumine ja turustamine. Samas peavad ametid tagama metsa kaitse- ja puhkefunktsiooni.

Noored metsaülemad Eberswaldes Saksamaal

Eberswalde Vana Metsaakadeemia, nüüd HNE Eberswalde

Saksamaal töötab metsa heaks umbes 1,2 miljonit inimest, näiteks metsaametites, teadusinstituutides, saeveskites ja paberitööstuses. Nad on organiseeritud erinevatesse ametiühingutesse ja huvigruppidesse: Bund Deutscher Forstleute (BDF) või Schutzgemeinschaft Deutscher Wald (SDW). SDW asutati 1947 ja see on vanim kodanikualgatus Saksamaal. Saksamaal on neli ülikooli, kus saab õppida metsateadust. Metsandust saab õppida viies rakenduskõrgkoolis, kus antakse rohkem praktilise suunitlusega haridust.

Saksa metsa on kirjeldatud romantilise maastikuna juba 19.sajandi alguses, seda nii luuletustes, legendides ja muinasjuttudes. Kui noil aegadel eksisid Hans ja Grete pimedasse metsa, siis nüüd on mets ideaalne koht lõõgastumiseks ja tervishoiuks ("mets kui arst"). Siia juurde kuuluvad ka harivad tegevused, näiteks metsaharidus ja metsalasteaiad. Tänapäeval on metsahariduse andmine Saksamaa metsaülemate üks keskseid ülesandeid.

Kuula metsa vaikust. Potsdami lähedal Saksamaal

12aastased õpilased puude kõrgust mõõtmas. Britz, Saksamaa

Talvemaastik Altkünkendorfi lähedal Saksamaal (Stephanie Gotza)

Berliini kooliõpilased mõõdavad tüve läbimõõtu. Eberswalde, Saksamaa (Astrid Schilling)